

ことばの歳時記

～こんこん～

日本では、立春の前日である毎年 2 月 3 日ごろを「節分」といい、季節の変わり目に生じるといわれる邪気（鬼）を追い払うために「鬼は外、福は内」と言いながら豆まきをしたりします。

このように日本の 2 月は、冬から春に季節が移り変わる節目の月で、体感的にはまだまだ寒く、特に雪深い地域では、春の訪れを待ちわびている人たちも多いと思います。

さて日本には「雪やこんこ（ん）、霰やこんこ（ん）」ではじまる童謡があります。「こんこ（ん）」は、「来い来い（＝降れ降れという意味の古語）」が元になっているともいわれています。

一方「こんこん」には、「咳がこんこん出る」「扉をこんこんたたく」といった実際の音に近いものを表現する場合と、「泉がこんこんと湧く（尽きることなく水が盛んに湧き出るさま）」「こんこんと論ず（心をこめて繰り返し説くさま）」「こんこんと眠る（眠りの深いさま）」など様々な意味で使う場合があります。

คำศัพท์สัมพันธ์

คอนคอน

ที่ญี่ปุ่นจะเรียกวันก่อนเข้าฤดูใบไม้ผลิประมาณวันที่ 3 กุมภาพันธ์ของทุกปีว่า “เซ็ทซึบุง” ในวันนี้จะมีการปล้ำวัวพร้อมร้องตะโกนว่า “โอนิ วะ โชะ โตะ ฟุคุวะ นากา” (โศคคือจงเข้ามา มารร้ายจงออกไป) เพื่อขับไล่สิ่งอัปมงคล (ยักษ์) ซึ่งเชื่อกันว่าจะปรากฏตัวขึ้นในช่วงรอยต่อของฤดูกาล

อย่างที่กล่าวไว้ข้างต้น ในญี่ปุ่นเดือนกุมภาพันธ์เป็นเดือนที่อยู่ในช่วงผลัดเปลี่ยนฤดูกาลจากฤดูหนาวไปสู่ฤดูใบไม้ผลิ ในช่วงที่ร่างกายจะยังรู้สึกหนาวเหน็บโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคที่มีหิมะตกหนักนั้น ผู้คนได้ตั้งหน้าตั้งตารอคอยการมาถึงของฤดูใบไม้ผลิอยู่ไม่น้อย

ในญี่ปุ่นมีเพลงร้องเล่นสำหรับเด็ก ๆ ที่ขึ้นต้นว่า “ชูกิยะคอนคอง(น) อาราระชะคอนคอง(น)” (หิมะตกลงมา ลูกเห็บเล็ก ๆ ตกลงมา) กล่าวกันว่า “คอนคอง(น)” มาจากคำว่า “โคอิโคอิ (มา มา) ซึ่งหมายถึง ตกลงมาตกลงมาในภาษาโบราณ”

ขณะเดียวกัน “คอนคอน” ยังถูกนำไปใช้เมื่อจะเลียนเสียงให้ใกล้เคียงกับเสียงตามธรรมชาติในประโยค “เซกิเกะคอนคอนเครุ” (ไอดัง โขลกโขลก) “โทะบิระวะคอนคอนทาทาคุ” (เคาะหน้าต่างปังปัง) และยังถูกนำไปใช้ในอีกหลายความหมายเช่น “อิซุมิเกะคอนคอนโตะวาคุ” (น้ำพวยพุ่งออกมาอย่างไม่ขาดสาย) “คอนคอนโตะซาโตะชู” (พูดซ้ำแล้วซ้ำเล่าด้วยความหวังดี) “คอนคอนโตะเนรุ (นอนหลับสนิท, นอนหลับปุ๋ย)” เป็นต้น